

Ingurumen Estrategiaren
Agiria Saila 34.zk. 2004ko Ekaina

ingurumena.net

Zure esku dago

Oregintza eta Papergintza Sektoreko Enpresek Garapen Iraunkorrari egiten dioten Ingurumen-ekarpena 2004-2006

CLUSTERPAPEL

Asociación Cluster del Papel de Euzkadi

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

LURRALDE ANTOLAMENDU
ETA INGURUMEN SAIA

DEPARTAMENTO DE ORDENACIÓN DEL
TERRITORIO Y MEDIO AMBIENTE

Euskal Autonomia Erkidegoko Oregintza eta Papergintzaren Borondatezko Ingurumen Akordioa sinatu dutenen iritzia da

“Garapen Iraunkorraren Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Estrategia 2002-2020 oso garrantzitsua izan da euskal ingurumen-politikan”

Sabin Intxaurre
Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamendu
eta Ingurumen sailburua

Esparru geografiko eta administratibo guztietan onartzen da legeria tradizionala ez dela nahikoa eta ez dela nahikoa izan bere kabuz ingurumenaren arazoak konpontzeko. Errealitate hori kontuan hartuz, Administrazioarentzat ez du inolako zentzurik jarduera ekonomikoak eta ingurumenaren babesa bereizten jarraitzeak.

Administrazioek sormen handiagoa eduki behar dute eta merkatutik ikasi behar dute; horrez gain, ingurumenari loturiko helburu handizaleagoak edukitzea ahalbidetzen duten tresnak aplikatu behar dituzte.

Euskal Autonomia Erkidegoko industria-tradizioak presio eta eragin handiak sorrarazi ditu natur baliabideetan, baina gure herriak ahalmen teknologiko, ekonomiko eta berritzaile handia edukitzea ere ahalbidetu du.

90eko hamarkadatik gaurdaino, euskal industria aldatu egin da. Ingurunearekiko lehen baino askoz ere ardura handiagoa duen sektorea dela erakutsi du. 2001ko Ingurumenaren Diagnostikoaren arabera, industriaren sektoreak eman ditu aurrerapauso handienak ekoeraginkortasunean eta autoerregulazioko neurrien ezarpenean (kalitateko, ingurumenaren kudeaketako eta laneko osasuneko estandarrak eta arauak).

Gainera, euskal industria aitzindaria da berrikuntzaren kulturaren eta jakintza zientifikoa maila guztietan sustatzen. Horrez gain, eraginkortasunez moldatzen da fenomeno berrietara, esate baterako, globalizaziora, informazio-teknologiaren garapenera eta lehiakortasuneko eta ikerketa eta garapeneko ikuspegi berrietara.

Euskal industriaren sektoreak esparru egonkorra eta ez-loteslea eskatzen du, etorkizuneko lege-garapenei aurrea hartzeko aukera ematen diona, guztia etengabe berrikusi eta hobetzeko prozesu malgu eta adostuaren bidez epe ertainean planifikatuz.

Ildo horretatik, 2002ko ekainaren 4an “Garapen Iraunkorrerako Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Estrategia 2002-2020” onestea funtsezko urratsa izan zen Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumen-politikan. Estrategia hori ezartzearen ondorioz, zerikusia duen eragile sozioekonomiko bakoitzak egin beharreko jarduerak hedatu egingo dira, eta tresna desberdinak erabiliko dira, ingurumen-estrategia horretan jasotzen diren helburu eta konpromisoak bete ahal izateko.

Helburu horiek betetzeko abian jarri den prozesua eragile guztiek erantzukizuna bere gain hartuz egin behar da, ingurumen-erantzukizuna guztien arteko kultura dela ulertuz. Kultura berri hori, besteak beste, Administrazioaren eta euskal sektore industrialen arteko Borondatezko Akordioaren bitartez gauzatzea nahi dugu.

Borondatezko Akordioek, beraz, jarduteko esparru gardena ezartzen dute eta, horrez gain, Administrazioei politika eta tresna legegile eta ekonomikoak bizkor eta modu errentagarrian ezartzeko aukera ematen die. Borondatezko Akordioek etekin kualitatibo garbiak ekar ditzakete, esate baterako, elkarri-izketarako eta lankidetzarako esparru egonkorra ezartzea enpresa eta administrazioaren artean, informazioa askoz ere gehiago partekatzea, enpresen sentikortasuna handitzea eta haien ingurumenaren kudeaketa hobetzea.

Euskadiko Paperaren Cluster elkarte

“Euskal Herriko oregintza eta papergintzak garapen iraunkorrean laguntzeko borondate irmoa du”

Rafael Sarrionandia
Euskadiko Paperaren Cluster elkarte presidentea

Papergintza oso errotuta dago Euskadin, gure ekonomiaren industria-oinarri tradizioaletako bat baita; historiaren aldetik, oparotasun-iturri nabarmena izan da. Euskal Autonomia Erkidegoan papergintza ezartzearen arazoia, oro har, beharrezko lehengaiak –egurra eta ura– izatea izan da. Gure ingurunea eta baliabide naturalak zaintzeko konpromisoa dugu, garapen iraunkorra lortzeko eta gure enpresen garapen ekonomikoa eta ingurunearen eta bizi-kalitatearen errespetua bateragarri egiteko bidean.

Euskadiko Paperaren Cluster elkarte (1998an sortu zen) gure lehiakortasuna etengabe hobetzeko prozesuan parte hartzeko elkargune dugu. Gure estrategia-lerroetarik bat Euskal Autonomia Erkidegoan ingurunea hobetzen laguntzea da, enpresen arteko lankidetzaren bidez eta Administrazioarekin erlazio eraginkorrak izanda.

Paper-ore eta papergintzaren sektoreko enpresek, horregatik, Lurralde Antolamendu eta Ingurumen Sailarekin borondatezko akordioak definitu eta sinatzearen aldeko erronka egin dugu. Horri esker etorkizuneko lege-eskakizunetara –batez ere, IPPC Arteztarautik eratorriak– egokitzen joatea nahi dugu, eta Gobernu eta enpresak elkarren berme izan daitezen ziurtatzea. Horrela, ingurumenaren gaineko eraginak murrizteko irtenbideak bilatu nahi dira, betiere enpresen etorkizunerako bideragarriak.

Orain arte inbertsio-ahalegin handiarekin eta kudeaketako hobekuntza jarraituekin lortutakoen oinarri ditugu: baliabideen erabilera optimizatzea, ingurumen-kudeaketako sistemak ezartzea, teknologia berriak ezartzea eta ekoizpen-prozesuak hobetzea. Hauek nabarmenduko ditugu: ur-isurketak tratatu eta araztea; ur-kontsumoak murriztea; kontsumo elektriko txikiagoarekin energia-eraginkortasuna areagotzea; baterako sorkuntza erabiltzea; eta energia garbiak erabiltzearen aldeko erronka. Hala ere, Euskadiko garapen ekonomiko iraunkorrean parte hartzea bermatuko diguten prozesuetan hobetzeko lanean jarraituko dugu.

Hitzarmena sinatu duten enpresak

Paper-ore eta Papergintzaren sektorea Euskal Autonomia Erkidegoan

Papera oinarritzakoa izan da –eta oraindik ere bada– gure kulturen eta jakintzaren transmisioan. Teknologia berriek eremu guztietan, bereziki informazioaren teknologietan, izan duten bilakaerarekin ere, papera da oraindik bilakaera horren oinarritzako euskarri.

Euskadiko enpresetan mota guztietako paperak egiten dira: inprimatzeko eta idaztekoak, higiene- eta osasun-paperak, paketatzeak eta paper bereziak, kasurako, apaingarriak. Beste enpresa batzuek papera edo kartoia egiteko lehengai hornitzen duten oreak egiten dituzte, mekanikoak nahiz kimikoak (batzuk integratuak dira).

Izan ere, gure sektoreak etengabe haziz jarraitzen du. Clusterrari lotutako paper-fabriken ekoizpenari begiratzen badiogu, 2003an ia % 6 hazi dela ikusten dugu. Euskal Autonomia Erkidegoko ore- eta paper-fabriketan, guztira, 1.412.448 tona egiten dira; 2.500 langile baino gehiago ari dira zuzeneko enpleguan, eta zeharkako enpleguan, gutxi gorabehera 5.000; eta Euskal Autonomia Erkidegoko BPGren % 3ko ehunekoa lortu da.

Papergintza tradizio handikoa da Euskadin, baina, era berean, aldatetara moldatu da: I+Gn inbertitu du, hainbat kudeaketa-tresna ezarri du, eta batez ere, ingurumenari buruzko eskakizun berriei erantzun die. Horren erakusgarri dira azken urteotan papergintzan egin diren inbertsio garrantzitsuak. 2000 eta 2001 ekitaldietan, Euskal Autonomia Erkidegoko papergintza-enpresek 37,5 milioi € inguru inbertitu dituzte ingurumena hobetzeko. Nabarmen dezagun zenbateko horren % 30 hondakin-urak tratatzeko erabili dela.

Energia-eraginkortasuna hobetzeko ahalegin handia egin du sektoreak, eta nabarmen jaitsi dira paper-tona bakoitzeko kW-en eta lurrunaren kontsumo espezifikoak. Hauek dira sektoreak lortutako ingurumen-hobekuntzaren alderdi nabarmenenak:

- *Erregai garbien (kasurako, gasa eta biomasa) erabilera orokorra:* Euskal Autonomia Erkidegoko instalazioen % 80k gas naturala erabiltzen dute erregaitarako.
- *Baterako sorkuntzako instalazioak eta energia-eraginkortasunaren hazkundea.*
- *Ur-kontsumoa murriztu da eta uren tratamendua hobetu da, inbertsio eta prozesu-hobekuntzen bidez:* instalazioen % 80k ura tratatzeko instalazio propioak dituzte.
- *Atmosferako emisioak murriztu dira* energia garbiak erabiltzearen eta egindako inbertsioen ondorioz.
- *Hondakin geldoen balorizazioa:* fabrikazio-prozesuetan sortutako lohiak sartzeko aukerak bilatu dira.
- *Ingurumen-kudeaketako sistemak ezartzea.* Instalazioen % 25ek ISO 14001 ziurtagiria dute.

Paper-ore eta papergintzaren sektoreko enpresek sinatutako akordioak ingurumena hobetzeko helburuen ildoari jarraitzen dio, baita sektoreko instalazio bakoitzak, lankidetzaren bidez, gure gizartearen garapen iraunkorra lortzeko hartu dituen konpromisoak ere.

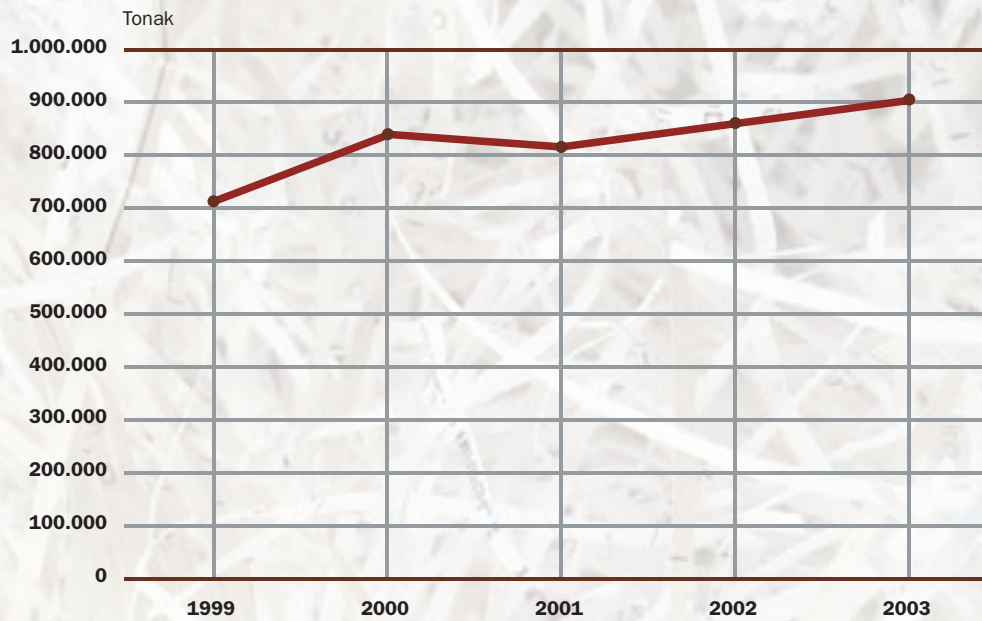
Paper-ore eta Papergintzaren Sektoreak Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumenean duen eragina

2002ko Ingurumen Diagnostiko Sektorialak eta 2002ko emisio eta isurketen datuei buruzko lehenengo EPER txostenaren emaitzen azterketak –haren ondorioak akordioa lortzeko oinarri izan dira– adierazten dutenez, hauek dira ore-gintza, papergintza eta kartoigintzaren sektorearen ingurumen-presioak Euskal Autonomia Erkidegoan:

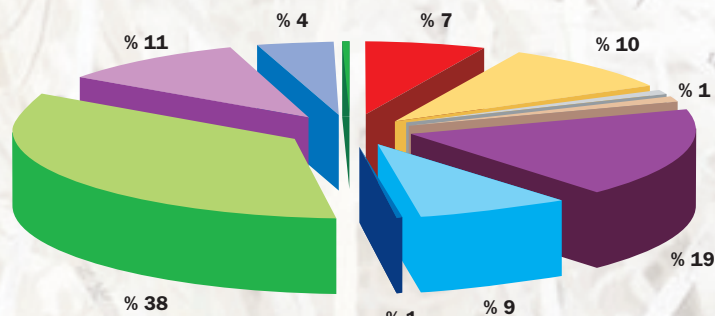
- **Ballabideen kontsumoa:** Euskal Autonomia Erkidegoko materialen kontsumo osoaren % 1,2 egiten du sektoreak (Iturria: IHOBE).
- **Airerako emisioak:** Sektorearen emisioak Euskal Autonomia Erkidegoko guztizko BEGen % 1,8 eta guztizko KOLen % 2 dira (Iturria: 2003ko EPER txostena).
- **Isurpen likidoak:** Euskal Autonomia Erkidegoko isurpen likidoen % 47 sortzen du. Hala ere, papergintzaren sektorea ez da ur-kontsumitzailezat jotzen, hartzen duen urik gehiena isuri egiten baitu (Iturria: 2003ko EPER txostena).
- **Hondakin ez-arriskutsuak:** industriako hondakin ez-arriskutsuen guztizkoaren %9 sortzen du. (Iturria: 2000ko hondakin ez-arriskutsuen inbentarioa –egiten ari dira–).

Adierazle horiek hobetzeko beharrezkoa da prozesuen eraginkortasuna optimizatzeko ahalegin handia egitea, baita ingurumena gehiago zaintzen duten teknologia berrien garapena eta ezarpena ere, teknologia-berrikuntzako prozesu jarraituaren bidez. Izan ere, hori guztia oinarritzakoa da merkatu zorrotzetan sektorearen lehiakortasuna mantentzeko.

Euskal Autonomia Erkidegoko Paper-ekoizpenaren bilakaera (1999-2003)

Ingurumeneko inbertsioak (2001) Papergintzaren sektorea Euskal Autonomia Erkidegoan

- Airerako emisioak
- Hondakin-urak
- Hondakinak
- Lurzoruak eta lurpeko urak
- Zarata eta bibrazioak
- Natura
- Bestelako eremuak (erradiazioak, I+G)
- Atmosfera-kutsatzaileen erradiazioak murrizteko instalazioak
- Ura aurreztu eta berrerabiltzeko instalazioak
- Hondakin gutxiago sortzen duten instalazioak
- Lehengai poluitzaileen erabilera murrizteko instalazioak
- Lehengai- eta energia-konsumoa murrizteko instalazioak
- Zarata eta bibrazioak murrizteko instalazioak
- Prozesu garestia goiko eta gutxiago poluitzen dutenak aplikatzeko instalazioak
- Bestelako instalazioak

Euskal Autonomia Erkidegoa garapen iraunkorrerantz: Garapen Iraunkorraren Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Estrategia (2002-2020)

Euskal Autonomia Erkidegoan “garapen iraunkorra” kontzeptua arau-izaerarekin ingurumena babesteko lege orokorrean jaso zen lehenengo aldiz (otsailaren 27ko 3/1998 legean). Ordudanik, kontzeptu horrek adierazten dituen printzipioak lortzeko egin den aurrerapauso handiena “Garapen iraunkorraren Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumen-estrategia (2002-2020)” sortzea izan da. Dokumentu horretan uskal Autonomia Erkidegoak epe luzean dituen ingurumen-helburuak jasotzen dira, bai eta “iraunkortasuna” delakoa lortzeko bete beharreko helburu, estrategia-ildo eta konpromisoak ere.

Garapen iraunkorra, iraunkortasuna. Termino hauekin honakoa adierazi nahi da: euskal gizarte osoak ingurumenerako eta gizarterako lortu behar dituen hainbat xede ezartzea, oraingo belau-naldiarentzat bizi-kalitate ezin hobea bermatu ahal izateko, etorkizuneko belaunaldien ongizatea arriskuan jarri gabe.

Helburu orokor hori betetzeko, ezinbestekoa da gizarteko eragile guztien laguntza: industriakoena, ekonomikoena, sozialena. Euskal industriaren baterako parte-hartze hori “Garapen iraunkorraren Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumen-estrategia (2002-2020)” dokumentuan jasotako konpromiso batzuetan zehazten da, esate baterako, euskal administrazioak lehenik IPPC 96/61 arteztarauaren eraginpean dauden industria-sektoreekin borondatezko akordioak sinatzea eta, ondoren, baita gainerako industria-sektoreekin ere.

Borondatezko Ingurumen Hitzarmenak: Oregintza, papergintza eta kartoigintzaren sektoreko 17 enpresak sinatu dute (22 instalazioak)

2003an borondatezko akordioak sinatu ziren sektore kimikoarekin eta zementu- eta al-tzairu-sektoreekin, eta, gero, oregintza, papergintza eta kartoigintzaren sektoreko enpre-sekin (17 enpresa eta Euskadiko Paperaren Clusterra) sinatu da borondatezko akordioa. Dokumentua Bilbon sinatu zen ekainaren 16an, Euskadiko industria-ehunaren ordezkari ugari lekuko zirela.

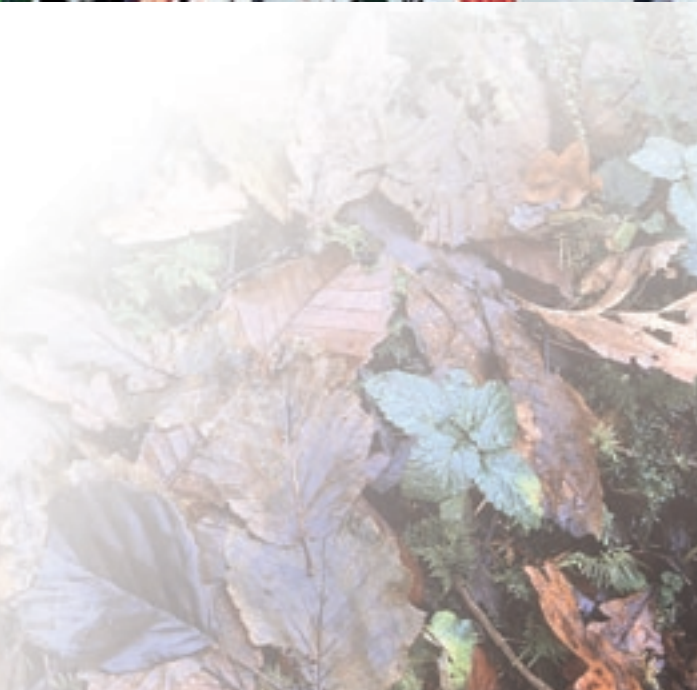
Borondatezko akordioek hiru helburu dituzte:

Lehenik eta behin, enpresa sinatzaileen emisio eta isurketak optimizatzea, hondakinak minimizatzea edota haien balorizazioa areagotzea; bigarrenaz, ISO 14001 edo EMAS ingurumen-kudeaketako sistema baten bidez ziurtatzea; eta, azkenik, Prebentzio eta Kontrol Integratuako Arteztarauan (IPPC 96/61 Arteztaraua) eta hura egokitzen duen 16/2002 Legean proposatutako helburuak lortzea.

Enpresa bakoitzak zuzenean sinatzen ditu borondatezko hitzarmenak Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamendu Ingurumen Sailarekin, eta horietan ezartzen dira erakunde bakoitzak lortu beharreko ingurumen-helburuak, hitzarmenaren segimendua egiteko adierazleak eta Administrazioaren beraren ordain-ematea. Segimenduko adierazleak hiru motakoak dira: banakakoak, sektorekoak eta lurraldekoak. Horri esker, helburuen lortze-maila ikuspegi desberdinetatik ebaluatu daiteke.

Akordio hauen gakoetako bat hauxe da: bai enpresek eta bai administrazioak legeriak eskatzen duena betetze hutsa baino haratago iristea nahi dutela. Horretarako, enpresak eta Lurralde Antolamendu eta Ingurumen Saila elkarlanean hasi dira, eta bat etortzeko nahiz proposamenak trukatzeko giro aparta sortu da alde biezkat. Akordioak erreferentzia-esparru egonkorrak bihurtuko dira enprezentzat epe luzean.

Euskal Autonomia Erkidegoko Oregintza eta Papergintzaren ingurumen-helburuak

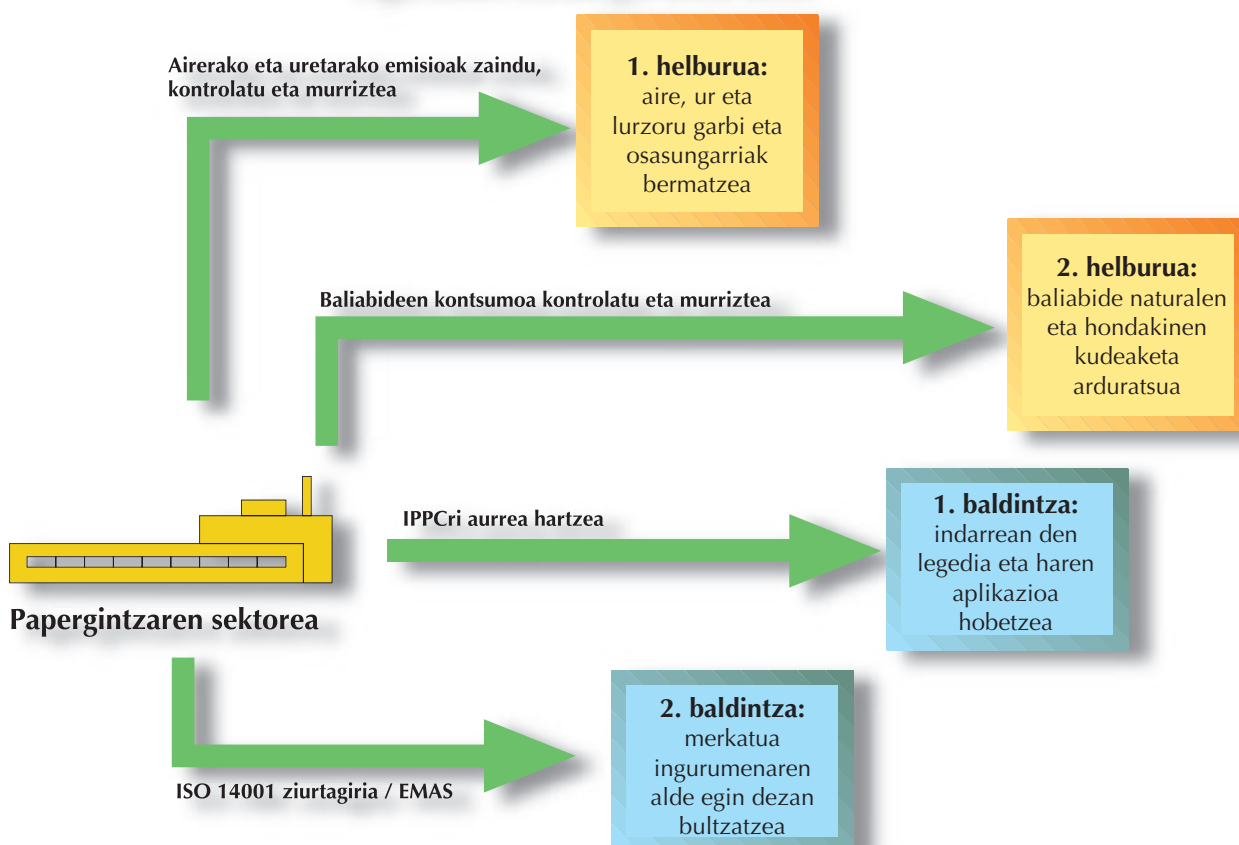
Borondatezko Akordio honetarako hainbat helburu finkatu dira, bi aldeek sektorearen egoera aztertzeke egin duten diagnostiko xehatuaren ondorioz. Halaber, helburu horiek zehazteko “Garapen Iraunkorren Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Estrategia (2002-2020)” dokumentuak jasotzen dituen proposamenak ere aintzat hartu dira. Helburu bakoitza xehetasunez zehazten da, eta ezartzeko epeak eta betetzeko egin behar diren ekintzak azalduta daude.

Euskal Autonomia Erkidegoko Oregintza eta Papergintzaren ingurumen-helburuak

HELBURUAK	ZER ESAN NAHI DU?	ZERTARAKO BALIO DU?
Baliabideen kontsumoa kontrolatzea eta murriztea.	Ur-kontsumoa murrizteko neurriak ezartzea. Prozesuen etekin energetikoa optimizatzea.	Baliabide naturalen kontsumoa minimizatzea.
Sektoreak sortutako hondakinen kudeaketa hobetzea.	Hondakinen balorizazioa areagotuta, hondakinen egungo kudeaketa optimizatzea.	Hondakinak isurtzea eta ingurumenari eragin diezaieten saihestea, hondakinak beste prozesu batzuetan aprobetxatuz.
Airerako eta uretarako emisioak zaintzea, kontrolatzea eta murriztea.	Isuritako poluitzaileen zaintza areagotzea eta poluitzaileak murrizteko neurriak ezartzea.	Gure airearen eta uraren kalitatea hobetzea eta ingurumeneko eta osasuneko kalteak murriztea.
IPPCaren eskakizunak betetzeko modua erraztea eta prestatzea (BREF aplikatzeko gida teknikoa, Ingurumen Baimen Integratua) eta IPPC 2007. urtea baino lehen ezartzea.	“Poluzioa Prebenitzeko eta Kontrolatzeko Lege Integratuak” enpresei egiten dizkien eskakizunei eta ingurumenean kalterik handiena egiten duten industria-sektoreetan aplikatzen diren eskakizunei aurrea hartzea.	Ingurumeneko legedi horretako eskakizunei aurrea hartzea.
Nazioarteko ISO 14001 arauaren edota EMAS araudiaren araberako kudeaketa-sistema garatzea eta ezartzea.	Enpresei ingurumenean duten eragina etengabe ezagutu, aurreikusi eta minimizatzeko aukera emango dien kudeaketa-sistema bat ezartzea eta kanpoko eragile batek egiaztatzea.	Erakundeen eraginak murriztea etengabeko hobekuntza-prozesuaren barruan.

Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen Estrategia 2002-2020 betetzeko Oregintza eta Papergintzak emandako laguntza

Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen-Estrategia 2002-2020

Borondatezko hitzarmen honen funtsezko alderdietako bat da enpresa sinatzaileek eta Euskal Administrazioak osatutako Jarraipenerako Batzordeak aldizka hitzarmena ikuskatuko duela, egon daitezkeen arazoak antzemateko eta aukera berriak aprobetxatzeko helburuarekin. Horretarako, bi aldeek behar diren baliabide guztiak ezarriko dituzte elkarrirentzat ireki eta irmo baten esparruan.

Etorkizunari begira: Nolakoa izango da Oregintza, Papergintza eta Kartoigintzaren Sektorea 2006an?

- Euskal Autonomia Erkidegoko oregintza, papergintza eta kartoigintzaren sektoreak ingurumen-baimen integratu egokiak izango ditu Borondatezko Akordioa sinatzen duten instalazioentzat. Horrela, Europako industria-instalazio handiei eskatutako ingurumen-baldintza guztiak beteko dira (hondakinak, emisioak, isurketak...).
- Egun hondakindegietan deuseztatzen den hondakin-kantitatea murriztu egingo du sektoreak, hondakinak beste jarduera batzuetarako lehengai gisa balorizatuz.
- Sektoreak ingurumena kudeatzeko sistema bat izango du eta, horren bidez, bere ingurumen-jarrerari buruzko komunikazio-mekanismoak indartuko ditu ingurukoekin eta funtzionamendu-prozedura zorrotzak ezarriko ditu.

Helbide ingeresgarriak

- <http://www.ingurumena.net>
- <http://www.ihobe.net>
- <http://www.nrg4sd.net>
- <http://www.clusterpapel.com>
- <http://www.aspapel.es>
- <http://www.afco.es>
- <http://www.aspapel.es/ahhp>
- <http://www.aspack.es>
- <http://www.ipe.es>
- <http://www.cepi.org>
- <http://www.paperrecovery.org>
- <http://www.procarton.com>
- <http://www.utipulp.org>

Borondatezko Hitzarmenen Idazkaritza Teknikoa